بسمه تعالی

فرم برنامه درسی(Course Plan)

دانشکده: پرستاری مامایی

نام درس : بارداری و زایمان غیر طبیعی	تعداد واحد : ۲واحد
مقطع : کارشناسی	مدت زمان ارائه درس : ۲ساعت ۱۷ هفته
پیش نیاز : بارداری و زایمان طبیعی	
مسئول برنامه : رنجکش – دکتر علیمرادی	

عناوین کلی این درس شامل موارد زیر می باشد :

۱) بارداری پرخطر و انواع خونریزی های حین بارداری (سقط، بارداری نابجا و مول)(فصل۱۸ و ۱۹و ۲۰ ویلیامز)

۲) هیپرتانسیون در بارداری و سندرم هلپ (فصل ۳۹ ویلیامز)

۳) انواع دیستوشی ها درحین لیبرشامل نیروهای خروجی، کانال زایمان، جنین و... ـ قرارها وپرزانتاسیون ها و پوزیشن های غیرطبیعی ـ تغییرپوزیشن ها درمادر (فصل ۲۳ و۲۷)

۴) زایمان بریچ تک قلو (فصل ۲۸ ویلیامز)

۵) بیماری ها و ناهنجاری های جفت و پرده ها (فصل ۶ ویلیامز)

۶) اختلالات مایع آمنیون(الیگوهیدآمنیوس و پلی هیدرآمنیوس) (فصل ۱۱)

۷) زایمان واژینال ابزاری، زایمان سزارین و هیسترکتومی هنگام زایمان (فصل ۲۹ ویلیامز)

۸) ارزیابی هنگام زایمان (فصل ۲۴ میلیامز)

۹) لیبر پره ترم و پارگی زودرس پرده ها(فصل ۴۲ ویلیامز)

۱۰) بارداری طولانی شده (فصل۴۳ ویلیامز)

۱۱) القا و تقویت لیبر (فصل ۲۶ ویلیامز)

۱۲) جفت سرراهی و جداشدن زودرس جفت(فصل ۴۰ ویلیامز)

۱۳) انواع خونریزی های بعداززایمان، DIC و شوک هیپوولمیک (فصل ۴۰ ویلیامز)

❖ **شرح درس:**

- فراگیران با استفاده از روش های آموزشی مناسب طی جلسات تدریس، با تشخیص، اداره و مراقبت از مادر و جنین در بارداری و زایمان غیر طبیعی آشنا می شوند.

❖ **هدف کلی**

- کسب دانش کافی در مورد تشخیص، اداره و مراقبت از مادر و جنین در بارداری ها و زایمان های غیر طبیعی.

❖ **اهداف اختصاصی**

- تشخیص بارداری های غیرعادی و پیش بینی نوع زایمان، شناخت کامل موارد غیرطبیعی در زایمان و انجام بعضی از زایمان های غیرطبیعی
- افزایش دانش فراگیر درعوامل بوجود آوردن زجر جنین و استفاده از دستگاه ها وتکنولوژی جدید در تشخیص و درمان
- شناخت فوریت های مامایی و موارد انتقال خون در مادر و جنین
- پایبند بودن به محدودیت ها ومسئولیت های حرفه ای و رعایت موازین شرعی در ارائه خدمات مامایی

❖ **اهداف جزیی درس (براساس سرفصل دروس):**

در پایان از دانشجو انتظار می رود که بتواند:

جلسه اول، دوم، سوم: انواع خونریزی های حین بارداری (سقط، بارداری نابجا و مول)

- سقط، انواع آن و نحوه مدیریت آنرا توضیح دهد.
- عوامل اجتماعی موثر بر سقط را شرح دهد.
- اقدامات درمانی و مراقبتی در موارد سقط را شرح دهد.
- نارسایی سرویکس راتعریف کند
- فرایند مراقبتی درنارسایی سرویکس را بنویسد.
- تعریف حاملگی خارج رحمی را بداند.
- عوامل خطر مربوطه را شناسایی کند.
- روش های تشخیصی را بشناسد.
- اقدامات مراقبتی در برخورد با حاملگی خارج رحم شرح دهد.
- انواع مول را تعریف کند
- روش های تشخیصی مول هیداتید فرم را نام ببرد.
- فرایند پیگیری مول هیداتید فرم را بعد از سقط و زایمان طبیعی را بنویسد.

- فرایند پرستاری درموارد استفاده از شیمی درمانی در درمان مول را بنویسد.

جلسه چهارم: اختلالات هیپرتانسیون در بارداری و سندرم هلپ

- پراکلامپسی را تعریف و انواع آن راذکر کند.
- علائم اصلی همراه با کرایتریاهای تشخیصی را شرح دهد.
- عوامل اجتماعی موثر بر اختلالات فشارخون در بارداری را شرح دهد.
- اتیولوژی پراکلامپسی را شرح دهد.
- پاتوژنزپراکلامپسی را شرح دهد.
- درمان دارویی رادرموارد پراکلامپسی شرح دهد.
- جهت اداره یک بیمارپراکلامپسی برنامه ریزی مراقبتی ویژه را تنظیم کند.
- اکلامپسی را تعریف کند.
- جهت اداره یک بیماراکلامپسی برنامه ریزی مراقبتی ویژه را تنظیم کند.
- سندرم هلپ را تعریف کند.
- نحوه تشخیص آن را شرح دهد.
- جهت مراقبت از بیمار مبتلا به سندرم هلپ برنامه ویژه ای طرح ریزی کند.

جلسه پنجم و ششم و هفتم: دیستوشی

- تعریف و انواع دیستوشی را بداند.
- علل دیستوشی را نام ببرد.
- اختلالات مربوط به مرحله اول زایمان را بشناسد.
- توانایی تشخیص لیبر طول کشیده و متوقف شده را داشته باشد.
- اختلالات مربوط به نیروهای رحم را تشخیص دهد.
- اختلالات مربوط به مرحله دوم زایمان را بشناسد.
- توانایی تشخیص اختلالات مرحله دوم زایمان را داشته باشد.
- توانایی تشخیص تنگی لگن را داشته باشد.
- پوزیشن های غیر طبیعی را بشناسدو توضیح دهد.
- نحوه تشخیص پوزیشن های غیرطبیعی را توضیح دهد.
- توانایی انجام مراقبت های حین لیبر و زایمان را ازمادر حین زایمان با پوزیشن غیرطبیعی را داشته باشد.
- پرزانتاسیون صورت را شرح دهد.

- توانایی تشخیص و اداره پرزانتاسیون صورت را حین لیبر و زایمان داشته باشد.
- پرزانتاسیون ابرو، پیشانی و مرکب را شرح دهد.
- دیستوشی شانه ای را تعریف، عوامل خطر، عوارض مادری و جنینی، اقدامات ضروری را نام برده و مانورهای زایمانی در مقابله با این وضعیت را توضیح دهد.
- زایمان بریچ را تعریف کرده، عوامل خطر و عوارض آن را شرح دهد.
- اقدامات تشخیصی و مانورهای حین زایمان بریچ را توضیح دهد.
- عوامل اجتماعی موثر بر دیستوشی را شرح دهد.
- **کارعملی در مرکز مهارت های بالینی**

جلسه هشتم: ناهنجاری های جفت و پرده ها، اختلالات مایع آمنیون

- اشکال غیر طبیعی جفت راتشخیص دهد.
- ضایعات دژنراتیو جفت را شرح دهند.
- اختلالات جریان خون جفت رابیان کنند.
- اختلالات میکروسکوپی جفت را شرح دهند.
- اختلالات پرده های جفت را توضیح دهند.
- انواع اختلالات بندناف را تشخیص دهد.
- هیدرآمنیوس را تعریف کنند.
- علائم هیدرامنیوس را شرح دهند.
- توانایی تشخیص هیدرآمنیوس را داشته باشند.
- جهت اداره بیماربا هیدرآمنیوس برنامه ریزی کند.
- اولیگوهیدرامنیوس را تعریف کنند.
- انواع اولیگوهیدرامنیوس را بیان کنند.
- عواقب همراه با هیدرامنیوس را شرح دهند.
- نحوه تشخیص اولیگوهیدرآمنیوس را شرح دهد.
- جهت اداره بیمار با اولیگو هیدرآمنیوس برنامه ریزی کند.

جلسه نهم: فورسپس، واکیوم، سزارین و مراقبت های بعدازآن

- طرح های متفاوت فورسپس را بدرستی توضیح دهد.
- طبقه بندی زایمان با فورسپس را بدرستی بیان کند
- عملکرد فورسپس و موارد استفاده از آن را بدرستی بیان کند
- روش های آماده سازی و زایمان با انواع فورسپس هارا توضیح دهد
- عوارض استفاده از فورسپس را بدرستی توضیح دهد
- اندیکاسیون و شروط استفاده از واکیوم را بدرستی توضیح دهد
- عوارض استفاده از واکیوم را بدرستی توضیح دهد
- مزایا و معایب فورسپس درمقایسه با واکیوم را بدرستی ذکر نماید
- اندیکاسیون های استفاده از سزارین جهت انجام زایمان را شرح دهد.
- علل افزایش سزارین راتوضیح دهد.
- عوارض سزارین را توضیح دهد.
- برنامه مراقبتی قبل و بعدازعمل سزارین را طراحی کند.

جلسه دهم: ارزیابی حین زایمان

- انواع الگوهای ضربان قلب جنین را توضیح دهد.
- الگوهای طبیعی و غیر طبیعی ضربان قلب جنین را تشخیص دهد.
- توانایی تفسیر نوار قلب جنین را داشته باشد.
- الگوهای فعالیت رحم را توضیح دهد.
- مزایا و عوارض پایش الکترونیک جنین را شرح دهد.

جلسه یازدهم: انواع خونریزی های حین بارداری (جفت سرراهی، دکولمان)

- جفت سرراهی را تعریف کند.
- انواع جفت سرراهی را بشناسد.
- اتیولوژی و پاتوژنز جفت سرراهی را شرح دهد.
- علائم جفت سرراهی را تشخیص دهد.
- زایمان را درموارد جفت سرراهی اداره کند.
- -دکولمان را تعریف کند.
- اتیولوژی و پاتوژنز دکولمان را شرح دهد.

- علائم دکولمان را تشخیص دهد.
- زایمان را درموارد دکولمان ادراه کند.
- انواع تشخیص های افتراقی در مورد جفت سرراهی و دکولمان را مدنظرقراردهد.
- عوامل اجتماعی موثر بر خونریزی های نیمه دوم بارداری را شرح دهند.

جلسه دوازده و سیزدهم: خونریزی های بعداززایمان، شوک هیپوولمیک و DIC ، آمبولی مایع آمنیون

- خونریزی بعد از زایمان را تعریف کنند.
- عوامل مستعد کننده وعلل خونریزی بعداز زایمان را شرح دهند.
- اینرسی رحمی را تعریف کنند.
- مادران در خطر اینرسی رحمی را قبل از زایمان تشخیص دهند.
- اداره مرحله سوم زایمان با اینرسی را شرح دهند.
- جهت اداره خونریزی بعداززایمان برنامه مراقبتی طرح ریزی کند.
- خونریزی های ناشی از باقی ماندن تکه های جفت را تشخیص دهند.
- راههای درمان باقی ماندن جفت را بیان کنند.
- جهت اداره یک بیمار با خونریزی ناشی از باقی ماندن بقایای بارداری برنامه مراقبتی ویژه تنظیم کنند.
- انواع پارگی های کانال زایمانی را شرح دهند.
- روشهای تشخیص پارگیهای کانال زایمانی را شرح دهند.
- روشهای اداره پارگیهای کانال زایمانی را شرح دهند.
- جهت اداره یک بیمار با خونریزی ناشی از پارگی های کانال زایمانی برنامه مراقبتی ویژه تنظیم کنند.
- انواع هماتوم ها را تعریف کنند.
- نحوه تشخیص هماتوم را شرح دهد.
- برای اداره هماتوم های مختلف برنامه ریزی کند..
- شوک هیپوولمیک را تعریف کنند.
- روشهای تشخیص بیمارباشوک هیپوولمیک راشرح دهند.
- برای اداره شوک هیپوولمیک برنامه ریزی کند.
- وارونگی رحم را تعریف کنند.
- روشهای مقابله با وارونگی رحم را شرح دهند.
- نحوه تشخیص واونگی رحم را شرح دهد.

- جهت اداره بیماربا تشخیص وارونگی رحم برنامه مراقبتی طرح ریزی کند.
- عوامل مستعد کننده پارگی رحم را شرح دهند.
- علائم پارگی رحمی را بیان کنند.
- نحوه تشخیص پارگی رحم را شرح دهد.
- برای اداره زایمان با پارگی رحمی برنامه مراقبتی طرح ریزی کند..
- DIC را تعریف کنند.
- علائم تشخیصی DIC را شرح دهد.
- جهت اداره بیماربا تشخیص DIC برنامه مراقبتی طرح ریزی کند.
- آمبولی مایع آمنیون را تعریف کرده، علل ایجاد، اقدامات تشخیصی درمانی و مراقبتی آن را شرح دهد.

جلسه چهاردهم: زایمان زودرس، پارگی زودرس کیسه آب

- زایمان زودرس را تعریف کنند.
- علل زایمان زودرس را شرح دهند.
- عوامل اجتماعی موثر بر زایمان زودرس را شرح دهند.
- زنان در خطر زایمان زودرس را بشناسند.
- علائم ونشانه های زایمان زودرس را شرح دهند.
- -چگونگی ادراره زایمان زودرس رابا پرده های سالم توضیح دهند.
- چگونگی ادراره زایمان زودرس رابا پرده های پاره توضیح دهند.
- با بیان کیس بتواند تشخیص دهد که زایمان زودرس است یا خیر.
- مداخلات جهت به تاخیر انداختن زایمان زودرس را شرح دهند.

جهت ادراره زایمان زودرس برنامه مراقبتی طرح ریزی کند

جلسه پانزدهم و شانزدهم: زایمان دیررس، آگمنتیشن و اینداکشن و دیگرداروهای مصرفی درلیبرو موارد و نحــوه انجام و عوارض آنها

- زایمان دیررس را تعریف کنند.
- پاتوفیزیولوژی زایمان دیررس را شرح دهند.
- علل زایمان دیررس را بیان کنند.
- نشانگان گذشتگی از موعد را شرح دهند.
- اداره زایمان های گذشته از موعد را توضیح دهند.

- با بیان کیس بتواند تشخیص دهد که زایمان از موعد گذشته است یا خیر.
- جهت ادراره زایمان دیررس برنامه مراقبتی طرح ریزی کند.
- القاء را تعریف کند.
- اندیکاسیون ها و کنتراندیکاسیون های القا را شرح دهد.
- عوارض القا را شرح دهد.
- سیستم امتیاز دهی بیشاب را بشناسد وتوانایی تعیین بیشاب را در بیماران داشته باشد.
- روشهای آماده سازی سرویکس قبل از القاء را شرح دهد.
- انواع روشهای القاء را توضیح دهد.
- القاء و تقویت لیبر با اکسی توسین را شرح دهد.
- خطرات استفاده ازاکسی توسین را شرح دهد.

❖ **روش آموزش**

- سخنرانی بازخوردی، بحث گروهی، کار عملی و استفاده از مرکز مهارت ها و مولاژ، کنفرانس گروهی، آموزش مجازی

❖ **تکالیف دانشجویان**

- حضور فعال در کلاس مجازی، تکالیف تعیین شده توسط اساتید
- شرکت در پرسش و پاسخ های کلاسی

❖ **امکانات آموزشی**

- کامپیوتر، آموزش مجازی، اینترنت، مرکز مهارت های بالینی و مانکن و مولاژ

❖ **آموزش دهنده**

- فاطمه رنجکش، دکتر زینب علیمرادی

منابع اصلی درسی

- کتاب بارداری و زایمان ویلیامز ویراست بیست و پنجم ۲۰۱۸، فصل های ۶، ۱۱، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۳، ۲۶، ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۴۰، ۴۱، ۴۲، ۴۳، ۴۵
- راهنمای کشوری ارائه خدمات مامایی وزایمان،بیمارستانهای دوستدارمادر ـ وزارت بهداشت، دفتر سلامت خانواده و جمعیت، اداره سلامت مادران (تست های بررسی سلامت جنین، حاملگی پست ترم، حاملگی خارج رحمی، خونریزی واژینال نیمه اول و دوم بارداری، مول، القا زایمان، خونریزی بلافاصله بعد اززایمان، دیستوشی شانه، زایمان زودرس، توکولتیک، پره اکلامپسی، پارگی زودرس کیسه آب، پلی هیدرآمنیوس)

منابع کمکی

- UpToDate
- Myles Textbook for Midwives (Last edition)
- Maternity & womens health Care/ _ edited by Ditra Leonard Lowder Milk and etal. _ (last edition). _ st. Louis: Mosby
- High risk Pregnancy Management options, edited by David k. James. _ (last edition). _ London: W.B. Saunders.

ارزشیابی

❖ **نحوه ارزشیابی**

- آزمون ها تکوینی و پرسش و پاسخ و کویزهای کلاسی و حضور فعال در کلاس ها
- آزمون میان ترم (به صورت تشریحی کوتاه پاسخ برگزار خواهدشد.)
- شرکت درآزمون پایان ترم (تستی، کوتاه پاسخ،جاخالی و...)

❖ **نحوه محاسبه نمره کل**

- آزمون ها و پرسش و پاسخ های کلاسی و حضور فعال در فعالیت های درسی، تکالیف: ۳ نمره
- آزمون میان ترم: ۵ نمره
- آزمون پایان ترم: ۱۲ نمره

❖ **مقررات**

- حداقل نمره قبولي: طبق مقررات آموزشی
- تعداد دفعات غیبت: فقط غیبت مجاز طبق مقررات دانشکده قابل قبول می باشد.

جدول زمانبندی روش تدریس و برنامه ریزی اموزشی

جلسات	سرفصل مطالب	ساعت ارائه	نحوه ارائه	منابع درسی	امکانات مورد نیاز	روش ارزشیابی
اول ۱۴۰۲/۷/۱	بارداری پرخطر و سقط	شنبه ۱۰-۱۲	سخنرانی و پرسش و پاسخ، آموزش مجازی	ویلیامز، راهنمای کشوری، UPtodate	اسلاید ویدئو پروژکتور و وایت برد سامانه آموزش مجازی	حضور و مشارکت فعال در بحث های گروهی و پاسخدهی به سوالات
دوم ۷/۸	بارداری خارج رحمی	شنبه ۱۰-۱۲	سخنرانی و پرسش و پاسخ، آموزش مجازی	//	اسلاید ویدئو پروژکتور و وایت برد سامانه آموزش مجازی	حضور و مشارکت فعال در بحث های گروهی و پاسخدهی به سوالات
سوم ۷/۱۵	بیماری های تروفوبلاستیک بارداری	شنبه ۱۰-۱۲	سخنرانی، پرسش و پاسخ و آموزش مجازی	//	اسلاید ویدئو پروژکتور و وایت برد سامانه آموزش مجازی	حضور و مشارکت فعال در بحث های گروهی و پاسخدهی به سوالات
چهارم ۷/۲۲	هیپرتانسیون بارداری و سندرم هلپ	شنبه ۱۰-۱۲	سخنرانی، پرسش و پاسخ و آموزش مجازی	//	اسلاید ویدئو پروژکتور و وایت برد سامانه آموزش مجازی	حضور و مشارکت فعال در بحث های گروهی و پاسخدهی به سوالات
پنجم و ششم و هفتم ۷/۲۹ ۶ و ۱۳ /۸	انواع دیستوشی ها درحین لیبرشامل نیروهای خروجی، کانال زایمان، دیستوشی با علل جنینی؛ قرارها ، پرزانتاسیون ها و پوزیشن های غیرطبیعی و بریچ	شنبه ۱۰-۱۲	سخنرانی، پرسش و پاسخ و آموزش مجازی	//	اسلاید ویدئو پروژکتور و وایت برد سامانه آموزش مجازی	حضور و مشارکت فعال در بحث های گروهی و پاسخدهی به سوالات
هشتم ۸/۲۰	اختلالات جفت و پرده ها و بندناف و مایع آمنیون	شنبه ۱۰-۱۲	کنفرانس گروهی	//	اسلاید ویدئو پروژکتور و وایت برد	حضور فعال و پرسش و پاسخ
نهم ۸/۲۷	زایمان های ابزاری سزارین	شنبه ۱۰-۱۲	سخنرانی، پرسش و پاسخ و آموزش مجازی	//	اسلاید ویدئو پروژکتور و وایت برد سامانه آموزش مجازی	حضور و مشارکت فعال در بحث های گروهی و پاسخدهی به سوالات
دهم ۹/۴	ارزیابی هنگام زایمان	شنبه ۱۰-۱۲	سخنرانی، پرسش و پاسخ و آموزش مجازی	//	اسلاید ویدئو پروژکتور و وایت برد سامانه آموزش مجازی	حضور و مشارکت فعال در بحث های گروهی و پاسخدهی به سوالات

یازدهم /۹/۱۱	زایمان پرترم	شنبه ۱۰-۱۲	سخنرانی، پرسش و پاسخ و آموزش مجازی	//	اسلاید ویدئو پروژکتور و وایت برد سامانه آموزش مجازی	حضور و مشارکت فعال در بحث های گروهی و پاسخدهی به سوالات
دوازدهم /۹/۱۸	بارداری پست ترم	شنبه ۱۰-۱۲	سخنرانی، پرسش و پاسخ و آموزش مجازی	//	اسلاید ویدئو پروژکتور و وایت برد	حضور فعال و پرسش و پاسخ
سیزدهم /۹/۲۵	القا و تقویت لیبر	شنبه ۱۰-۱۲	سخنرانی، پرسش و پاسخ و آموزش مجازی	//	اسلاید ویدئو پروژکتور و وایت برد سامانه آموزش مجازی	حضور و مشارکت فعال در بحث های گروهی و پاسخدهی به سوالات
چهاردهم /۱۰/۲	خونریزی نیمه دوم بارداری	شنبه ۱۰-۱۲	سخنرانی، پرسش و پاسخ و آموزش مجازی	//	اسلاید ویدئو پروژکتور و وایت برد سامانه آموزش مجازی	حضور و مشارکت فعال در بحث های گروهی و پاسخدهی به سوالات
پانزده و شانزده ۱۵و ۱۶ /۱۰/	خونریزی بعد از زایمان، آمبولی مایع آمنیون و DIC	شنبه ۱۰-۱۲	سخنرانی، پرسش و پاسخ و آموزش مجازی	//	اسلاید ویدئو پروژکتور و وایت برد سامانه آموزش مجازی	حضور و مشارکت فعال در بحث های گروهی و پاسخدهی به سوالات
هفدهم /۱۰/۲۳	کار عملی	مرکز مهارتهای بالینی دانشگاه				